

Γιατί η Ρωσία δυσκολεύεται τόσο πολύ να χρηματοδοτήσει τα μεγάλα "εθνικά project" του Πούτιν

18/Νοε/2019 00:03

Του Leonid Bershidsky

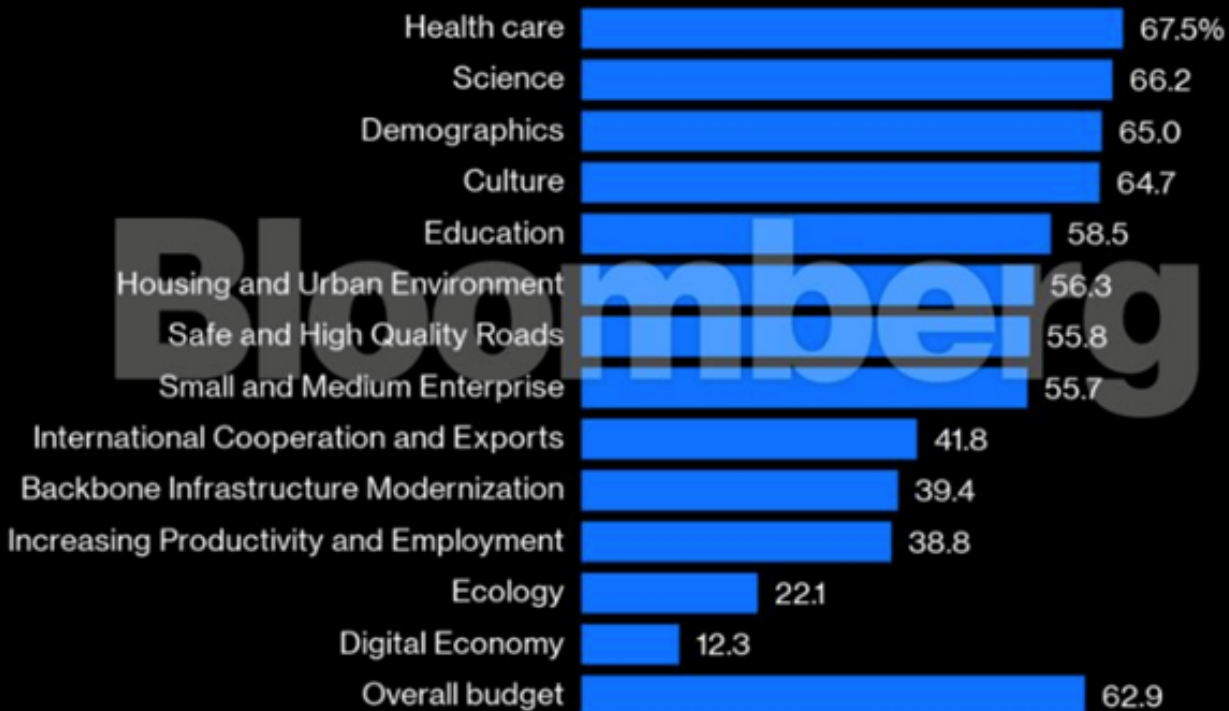
Τα αποκαλούμενα "μεγάλα εθνικά project" του Ρώσου προέδρου Βλαντιμίρ Πούτιν - σχέδια δαπανών που έχουν ως στόχο την επανεκκίνηση της οικονομικής ανάπτυξης στη Ρωσία - φαίνεται να έχουν κολλήσει. Παραδόξως, τα χρήματα δεν είναι το πρόβλημα: υπάρχουν χρήματα για να τα χρηματοδοτήσουν, ωστόσο η ρωσική γραφειοκρατία δεν τα ξοδεύει, προφανώς φοβούμενη την ευθύνη για μια κακή έκβαση των έργων.

Τα σχέδια προβλέπουν συνολική δαπάνη ύψους 25,7 τρισ. ρουβλιών (400 δισ. δολαρίων) μέχρι το 2024. Σκοπός τους είναι να προωθήσουν τη ρωσική ποιότητα ζωής με την ευρύτερη έννοια, από την παροχή καλύτερης υγειονομικής περίθαλψης και σχολικής φοίτησης μέχρι το να γίνουν οι χτισμένες τη σοβιετική εποχή πόλεις πιο εύκολες για να ζει ο μέσος κάτοικός τους. Ο Πούτιν έχει καταγράψει τη συρρίκνωση της δημοτικότητάς του και προσπαθεί να αποδείξει στους Ρώσους μέχρι το τέλος της τρέχουσας προεδρικής θητείας του, η οποία λήγει το 2024, ότι είναι δεν είναι καλός μόνο για την άσκηση μιας επιθετικής εξωτερικής πολιτικής. Ωστόσο το πρόγραμμα, που ανακοινώθηκε για πρώτη φορά πέρυσι, έχει ξεκινήσει με απρόσμενα αργούς ρυθμούς.

Νωρίτερα μέσα στον Νοέμβριο, το Λογιστικό Επιμελητήριο, δηλαδή η αρχή παρακολούθησης της εκτέλεσης του προϋπολογισμού της Ρωσικής Ομοσπονδίας, δημοσίευσε έκθεση σχετικά με την κατάσταση των ομοσπονδιακών δαπανών τους πρώτους εννέα μήνες του 2019. Σύμφωνα με το έγγραφο, ενώ οι συνολικές δημοσιονομικές δαπάνες έφθασαν το 62,9% των ετήσιων προβλεπόμενων κονδυλίων (το χαμηλότερο επίπεδο τουλάχιστον από το 2010), οι δαπάνες για τα 12 "εθνικά έργα", καθώς και ένα σχετικό σχέδιο για τον εκσυγχρονισμό των "υποδομών - ραχοκοκαλιάς" της Ρωσίας, όπως είναι τα λιμάνια και οι σιδηρόδρομοι, έφθασαν μόνο στο 52,1% του ποσού που διατίθεται συνολικά για το έτος. Σε ορισμένα από τα έργα, και συγκεκριμένα στην προσπάθεια ενίσχυσης της ψηφιακής οικονομίας της Ρωσίας, ελάχιστα χρήματα έχουν δαπανηθεί. Οι συνολικές δαπάνες για το τμήμα των έργων που αφορά τα "εθνικά projects", σε αντίθεση με άλλες μορφές δαπανών, όπως οι επιδοτήσεις ή οι μεταβιβάσεις προς τις περιφερειακές αρχές, έφθασαν μόλις το 14% του προβλεπόμενου ποσού για το έτος.

Too Much Cash to Spend

In the first nine months of 2019, the government has spent a relatively small share of the funds allocated for the year to Vladimir Putin's national projects

Source: Russian Accounting Chamber

BloombergOpinion

Η Ρωσία συχνά αδυνατεί να ξοδέψει το σύνολο του προϋπολογισμού της σε ένα δοσμένο έτος. Στο τέλος του 2018, 778 δισεκατομμύρια ρούβλια (12,1 δισ. δολ.) έμειναν αδιάθετα. Φέτος, ο επικεφαλής του Λογιστικού Επιμελητηρίου Alexei Kudrin αναμένει ότι θα απομείνουν 1 τρισ. ρούβλια, σε μεγάλο βαθμό εξαιτίας της υποαπορρόφησης των "εθνικών σχεδίων". Ο Kudrin, πρώην υπουργός Οικονομικών, είναι ο σημαντικότερος εκ των "συστημικών φιλελεύθερων" της Ρωσίας, δηλαδή εκείνων που ναι μεν είναι υπέρμαχοι του Πούτιν, ωστόσο προκρίνουν την εφαρμογή πιο προοδευτικών κυβερνητικών πολιτικών. Την Τετάρτη, μιλώντας στο ρωσικό κοινοβούλιο, ανέφερε:

"Γιατί δεν ξοδεύουμε 1 τρισεκατομμύριο ρούβλια ή 1% του ΑΕΠ; Δεν μπορούμε να πούμε ότι έχουμε υπερβολικά πολλά χρήματα και γι' αυτό δεν μπορούμε να τα ξοδέψουμε. Νομίζω ότι αυτό συμβαίνει εξαιτίας της χαμηλής ποιότητας διακυβέρνησης".

Το 2017, ο Kudrin και ο συνάδελφός του, οικονομολόγος Alexander Knobel, δημοσίευσαν μία μελέτη στην οποία επιχειρηματολόγησαν ότι η Ρωσία δαπανούσε πάρα πολλά χρήματα για προγράμματα στα οποία οι δαπάνες είναι ασθενώς ή και εντελώς αρνητικά σχετιζόμενες με την οικονομική ανάπτυξη, όπως στους τομείς της άμυνας και της ασφάλειας, και πολύ λίγα σε άλλα που συνδέονται με την οικονομική επέκταση, όπως στον τομέα της εκπαίδευσης. Τα "εθνικά έργα" είναι, τουλάχιστον εν μέρει, η "απάντηση" του Πούτιν στους προβληματισμούς των Kudrin και Knobel.

Η δήλωση του Kudrin στο κοινοβούλιο υπονοεί ξεκάθαρα ότι οι γραφειοκράτες απλώς δεν ξέρουν πώς να τρέξουν σχέδια φιλικά προς την ανάπτυξη. Πιθανότερο, ωστόσο, είναι ότι φοβούνται να ξοδέψουν τα χρήματα που έχουν διατεθεί με τρόπους που θα μπορούσαν να τους οδηγήσουν σε μπελάδες. Επειδή τα "εθνικά σχέδια" είναι το προσωπικό σχέδιο του Πούτιν, απολαμβάνουν της προσοχής του όλο και ισχυρότερου και καλά χρηματοδοτούμενου αστυνομικού και δικαστικού μηχανισμού του προέδρου. Ο Πούτιν θέλει να βεβαιωθεί ότι τα χρήματα που διατίθενται δεν θα κλατούν.

Αυτόωστόσο δεν είναι εύκολο. Όπως ανέφερε ο Sergey Aleksashenko, πρώην υποδιοικήτης της κεντρικής τράπεζας της Ρωσίας και τώρα αντίπαλος του Πούτιν, την προηγούμενη εβδομάδα μέσω Twitter, οι δαπάνες είναι καταγεγραμμένες με τέτοιο τρόπο στον Προϋπολογισμό ώστε να είναι "αδύνατο να εκτελεστούν χωρίς να παραβιάζονται οι κανόνες. Όταν ένας υπάλληλος αναρωτιέται αν θα ήθελε να ασχοληθεί μαζί του το γραφείο του εισαγγελέα, η απάντηση είναι προφανής - στο διάλογο τα εθνικά έργα!".

Μια επιλεγμένη ομάδα φίλων του Πούτιν μπορεί βέβαια ακόμη κι έτσι να επωφελείται από τις κρατικές δαπάνες. Για παράδειγμα, την περασμένη εβδομάδα, ο διευθύνων σύμβουλος μιας εταιρείας που ανήκει στον συναθλητή του Πούτιν στην πυγμαχία, Arkady Rotenberg, δήλωσε ότι η χρηματοδοτούμενη από την κυβέρνηση κατασκευή γέφυρας μεταξύ της ηπειρωτικής Ρωσίας και της χερσονήσου Κριμαίας μόλις και μετά βίας θα αποδειχθεί ένα project που δεν θα αφήσει έλλειμμα. Ωστόσο, δεν έχει περάσει πολύς καιρός από τότε που ο Rotenberg πούλησε μία από τις εταιρείες που ενεπλάκησαν στην κατασκευή της γέφυρας στον κρατικά ελεγχόμενο παραγωγό φυσικού αερίου Gazprom για περίπου 75 δις. ρούβλια. Είχε αγοράσει τις πέντε επιχειρήσεις που συγχώνευσε σε αυτήν την εταιρεία για 8,3 δισεκατομμύρια ρούβλια το 2008 - και πάλι από την Gazprom.

Φυσικά, δεν μπορούν όλοι να προχωρήσουν σε τέτοιες προσοδοφόρες δραστηριότητες. Ρώσοι γραφειοκράτες και εργολάβοι συλλαμβάνονται συστηματικά και καταδικάζονται για κακοδιαχείριση κρατικών κονδυλίων, ακόμη και όταν έχουν επιτύχει ικανοποιητικά αποτελέσματα. Ο Kirill Serebrennikov, διακεκριμένος σκηνοθέτης του θεάτρου και αγαπημένος της διάνοησης της Μόσχας, πέρασε 19 μήνες υπό κατ'οίκον περιορισμό με την κατηγορία της υπεξαίρεσης κρατικών πόρων, αν και μπόρεσε να παρουσιάσει βίντεο των παραστάσεων για τις οποίες χρησιμοποιήθηκε η χρηματοδότηση, σύμφωνα με τη σύμβαση. Ακόμη δεν έχει ξεμπερδέψει πλήρως με τον νόμο.

Μέσα στον Νοέμβριο, το γραφείο του Γενικού Εισαγγελέα της Ρωσίας ανακοίνωσε ότι διαπίστωσε 2.500 διαφορετικές παρατυπίες στη διαχείριση των "εθνικών projects", κυρίως όσον αφορά τη διάθεση επιδοτήσεων και προμηθειών. Ορισμένα από αυτές θα καταλήξουν σε ποινικές υποθέσεις. Δεν υπάρχει αμφιβολία λοιπόν για τον λόγο που οι εκταμιεύσεις από τον προϋπολογισμό έφταναν μόλις το 14% στα τέλη Σεπτεμβρίου.

Ηυφέρπυσα κρατικοποίηση των πάντων στη Ρωσία της εποχής Πούτιν και η συνακόλουθη ενδυνάμωση των υπηρεσιών επιβολής του νόμου έχουν δημιουργήσει ένα δίλημμα. Δεν υπάρχει

αρκετή ιδιωτική πρωτοβουλία και ιδιωτικές επενδύσεις για την τόνωση της ανάπτυξης πέραν του 1% έως 2% ετησίως, ωστόσο ούτε ο ίδιος ο Πούτιν πιστεύει στην αποτελεσματικότητα των κρατικών δαπανών λόγω της ενδημικής διαφθοράς. Ως αποτέλεσμα, οι κρατικοί πόροι πηγαίνουν ακόμα σε οικονομικούς "παίκτες" με επαρκείς συνδέσεις ώστε να αποφεύγουν τις διώξεις, ωστόσο παρακρατούνται από όλους τους υπόλοιπους. Ο μοναδικός ρωσικός συνδυασμός ενός αδηφάγου κράτους, μιας κουλτούρας εξαπλωμένης διαφθοράς και μίζας και ενός υπερβολικά συγκεντρωτικού κεντρικού μηχανισμού ελέγχου συνεχίζει να κρατά πίσω την Ρωσική Ομοσπονδία σε σχέση με τις οικονομικές δυνατότητες και προοπτικές της.

[Διαβάστε το άρθρο στο Capital.gr](#)